

N:o 32.

Af herr **W. Styrlander**, om särskild bevilning för jordbruksfastigheter, som egas af bolag.

Vid sistlidet års riksdag väckte jag förslag derom, att Riksdagen måtte vidtaga den förändringen i bevilningsförordningen, att jordbruksfastighet, som egas af bolag, måtte åsättas en särskild bevilning till beloppet lika med den vanliga bevilningen af jordbruksfastighet, samt att denna bevilning under namn af »särskild bevilning för bolags jordbruksfastigheter» måtte i kronans räkenskaper föras i särskild kolumn.

Såsom hufvudskäl för motionen framhöll jag det samhällsfarliga, som ligger deruti, att bolagen i vårt land börja lägga under sig jordbruksfastigheter i sådan mängd, att den sjelfegande bondeklassen kommer att väsentligt förminska.

Bevilningsutskottet afstyrkte emellertid motionen, då jag icke kunnat till stöd för förslaget hänvisa till något statens nuvarande behof af högre skatter; då den föreslagna skatteförhöjningen icke öfverensstämde med principerna för vårt skattesystem; och då det af mig afsedda ändamålet med denna skatteförhöjning icke genom densamma torde kunna vinnas.

Rörande motionens behandling i Andra Kammaren hänvisar jag till kammarens protokoll för lördagen den 25 februari förra året. Endast i ett par afseenden vill jag här till bemötande upptaga ett par yttranden af dem utaf bevilningsutskottets ledamöter, som uppträdde mot motionen.

Herr friherre von Schwerins åsigt, att bevilningsutskottet ej har att inlåta sig på en så stor och viktig principfråga som den jag fört fram, kan jag icke finna hållbar; ty enligt min tanke bör det tvärt om vara bevilningsutskottets skyldighet att först och främst diskutera de principer, på hvilka hvarje beskattning måste hvila. Läger man härtill, att erfarenheten visat, att det är omöjligt att på allvar få fram eller åtminstone få igenom denna viktiga fråga på lagstiftningens väg, synes det mig vara alldeles klart, att hon måste fram på beskattningens väg.

Herr friherre von Knorring uttalade den åsigten, att den ökade bevillningsafgiften jemte de förhöjda skatter, som skulle följa af denna, i sjelfva verket skulle komma att betalas af säljarne. Jag påpekade redan vid ärendets behandling i kammaren, att någon skälig anledning till en dylik farhåga icke finnes, emedan jordbruksfastigheterna vid försäljning till bolagen betinga ett vida högre värde än deras taxeringsvärde före försäljningen, och att försäljningsvärdena skulle blifva normen för en kommande taxering. Men jag vill tillägga: äfven om friherre von Knorrings farhågor vore grundade, är detta ett ytterligare skäl för mig att påyrka bifall till motionen. Ty lika väl som man behöfver lägga en kapon på bolagens köplust kan man behöfva lägga en dylik kapon på den jordegande befolkningens lust att sälja sina fastigheter, om det kan ske utan att alltför stort intrång göres på deras handlingsfrihet. Ty det har åtminstone i vissa delar af Norrland blifvit nästan en epidemi att till bolagen sälja hvarje qvadratfot jord, som kan bära skog. Och jag skulle för det stora målets vinnande, nemligen en verksam inskränkning i bolagens jordbruksförvärf, vilja vara med om ganska stränga bestämmelser. Och min tro är, att de komma — om ock måhända då det är *för sent*.

Den utgång frågan fick i Andra Kammaren, der motionen samlade den starka minoriteten af 86 röster mot 108, ehuru hela bevillningsutskottet afstyrkt motionen, som dertill innehöll ett alldeles nytt förslag, manar mig att åter framställa densamma, helst bolagens jordbruksförvärf fortgå med lavinens fart, och får jag därför föreslå,

att Riksdagen ville vidtaga den förändringen i bevillningsförordningen, att jordbruksfastighet, som eges af bolag, måtte åsättas en särskild bevillning till beloppet lika med den vanliga bevillningen af jordbruksfastighet, samt att denna bevillning under namn af »särskild bevillning för bolags jordbruksfastigheter» måtte i kronans räkenskaper föras i särskild kolumn.

Stockholm den 22 januari 1900.

W. Styrlander.

Instämma:

J. Nydal.

Joh. Er. Nordin.

Johan Ericsson.

E. G. Åkerlind.

P. Olsson.

S. H. Kvarnzelius.